

Ім'я користувача:
Полтавський інститут економіки і права Полтавськи...

ID перевірки:
1016216220

Дата перевірки:
29.04.2024 11:35:37 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet

Дата звіту:
29.04.2024 12:16:26 EEST

ID користувача:
100011299

Назва документа: Курсова робота_Шевченко Тетяна

Кількість сторінок: 31 Кількість слів: 5148 Кількість символів: 38644 Розмір файлу: 164.39 KB ID файлу: 1015990755

24.3% Схожість

Найбільша схожість: 3.15% з Інтернет-джерелом (<https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/11434/1/%d0%91%d0%91%91>)

24.3% Джерела з Інтернету

1000

Сторінка 33

Пошук збігів з Бібліотекою не проводився

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»

Полтавський фаховий коледж

Циклова комісія правознавства

Курсова робота

з дисципліни «Теорія держави та права» на тему:

«Нормативно-правовий акт»

Виконала:

здобувачка 2 курсу,

групи КЛ-22-2 фмб-рІ

Шевченко Тетяна Миколаївна

Науковий керівник: старший викладач

Стрілко Дмитро Леонідович

Полтава 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ ТА ВИДИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ.....	5
Висновок до розділу 1.....	12
РОЗДІЛ 2 ДІЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ У ЧАСІ. ЗВОРОТНА СИЛА ЗАКОНУ	13
Висновок до розділу 2.....	19
РОЗДІЛ 3 ЧИННІСТЬ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ У ПРОСТОРИ ТА КОЛО СУБ'ЄКТІВ.....	20
Висновок до розділу 3.....	25
ВИСНОВОК.....	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	29

ВСТУП

Актуальність. Як правило, нормативно-правові акти є джерелом права, котрі пронизують всі сфери життєдіяльності людей та загальне функціонування держави. Регулювання всіх сфер юридичної діяльності покладається на нормативно-правовий акт.

Огляд юридичної літератури дозволив нам зрозуміти, що поняття «нормативно-правового акту» поєднують з терміном «правовий акт». Проте, нормативно-правовий акт є найпершим різновидом з поміж правового або ж юридичного акту, який є носієм правової інформації, з допомогою якого відбувається оформлення рішення та дій стосовно функціонування посадових осіб, громадян.

Різновидом правового акту є нормативний акт, його матеріальний носій, носій правової інформації нормативного змісту. Як результат, правова система України використовує термін «нормативно-правовий акт», який визначається юридичним документом нормативного змісту, котрий прийнятий уповноваженим на це органом та в усталеному порядку для регулювання суспільних відносин.

Національна система права характеризується досить активним прийняттям нормативно-правових актів абсолютно різною юридичної сили, хоча науковці вже більше десяти років наголошують на зменшенні кількості документів та покращенні якості наявних.

Тому, достатньо актуальною є проблема системного погляду на нормативно-правові акти та усвідомлення того, що нормативно-правові акти мають виконувати основне їх призначення – регулювання відносин у суспільстві, що досягається шляхом узгодженості, внутрішньої відповідності в системі та взаємозалежністю.

Ця система нормативно-правових актів включає акти різної юридичної сили й різних суб'єктів правотворчості, внаслідок чого досить часто буває

складно визначити місце того чи іншого нормативно-правового акта в цій системі.

Для дослідження нормативно-правових актів: їх критеріїв, ознак досить велику кількість часу приділяли наступні вчені: М. Цвік, О. Петришин, П. Рабінович, О. Скакун, М. Кельман, О. Мурашин. Проблемні питання нормативно-правових актів через призму юридичної техніки досліджували: В. Косович, Т. Подорожна.

Мета роботи - здійснити правовий аналіз поняття систематизації нормативно-правового акту.

Об'єкт - нормативно-правовий акт.

Предмет – особливості існування нормативно-правового акту.

Завдання:

1. Описати поняття нормативно-правового акту, ознаки та види нормативно-правових актів.

2. Дослідити дію нормативно - правових актів у часі. Розглянути особливості зворотної сили закону.

3. Узагальнити питання чинності нормативно-правових актів у просторі та колі суб'єктів.

Методи дослідження: методи аналізу і синтезу, індукції і дедукції. У процесі розроблення проблеми використовувалися порівняльно – ретроспективний, формально – логічний, системного підходу, порівняльно – правовий та інші методи дослідження.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох пунктів, висновку та списку використаної літератури.

РОЗДІЛ 1 ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ ТА ВИДИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

Державне законодавство за своєю суттю є досить чітко узгодженою системою нормативно-правових актів. Тут можна навести думку О. Борбонюка, його визначення щодо того, що законодавство являє собою органічну систему, так як має для цього всі ознаки, що є необхідними:

- Цілісність;
- Різнобічна структура;
- Організаційні зв'язки [3, с.161].

Законодавчу систему утворюють закони та підзаконні акти, якщо закони характеризуються стабільністю, то акти відображають певну динаміку суспільних відносин, які покликані забезпечувати гнучкість та оперативність правового регулювання.

Саме підзаконні акти складають основну кількість правових актів системи законодавства.

Глобалізаційні процеси, які відбуваються в сучасному світі, а саме процеси індивідуалізації суспільства вимагають існування дієвого механізму дії права, захисту та охорони прав людини, зміни усталеної ролі права у сучасному суспільстві.

Л. Андрусів зазначає, що серед функцій права в теорії права виокремлюють наступні функції:

- Виховна;
- Культурно-історична;
- Соціального контролю [1].

Дані функції допомагають праву існувати та панувати в державі, котра є правовою. Отже, функція права з допомогою правових норм створює сприятливі умови для належного здійснення правового впливу на громадянське суспільство та членів соціуму, які перебувають у правових відносинах.

Отже, ми можемо припустити, що нормативно-правові акти можуть виконувати гарантійну роль відносно порядку такого впливу – на правові режими.

Система нормативно-правових актів є цілісною та впорядкованою сукупністю груп нормативно-правових актів, котрі розподілені в залежності від певних критеріїв.

Поняття нормативно-правовий акт є предметом дослідження представників загальнотеоретичної юриспруденції, теорії держави та права, представників галузевого законодавства.

Поняття «нормативно-правовий акт» є базовим поняттям у правовій системі, яке пов'язане з його функціональною роллю, як джерела правових норм. Процес регулювання відносин у суспільстві, ефективне вирішення проблемних ситуацій, все це забезпечується нормативно-правовим актом.

О. Скаун визначає поняття нормативно-правового акту, як офіційний акт волевиявлення уповноважених суб'єктів права, яке встановлює правові норми для регулювання відносин у суспільстві [22].

М. Кельман характеризує поняття «нормативно-правовий акт», як письмовий документ компетентного суб'єкта права, де закріплені правила поведінки загального характеру, який забезпечується державою [11].

Аналіз визначень вчених дає нам можливість взяти на їх різноманіття, проте, дані визначення не суттєво відрізняються один від одного, а доповнюють.

За положеннями О. Петришина, М. Цвіка, нормативні акти є певним різновидом юридичних актів, до яких окрім нормативних відносять акти застосування норм права, акти реалізації прав та обов'язків, інтерпретаційні акти. Відмінностями нормативного акту від інших актів юридичного спрямування вбачаються у наступних положеннях (рис. 1.1).

Рисунок 1.1 Відмінності нормативного акту від інших актів

Джерело: розроблене автором на основі [6]

Нормативно-правовий акт стає пріоритетною формою права завдяки перевагам, а саме [22]:

- Чіткість та якість формулювань правових приписів для всіх суб'єктів правовідносин;
- Нормативно-правові акти можуть бути опосередковано видані, відмінені та змінені, що є вагомим з огляду на активний розвиток сучасного суспільства;
- Положення мають високий рівень узагальнення, що в свою чергу, дозволяє охопити широкі сфери життя;
- Легко систематизуються, що дозволяє досить легко здійснювати пошук потрібного документу;
- Стиль та структура нормативних актів полегшують пошук необхідних положень;
- Є письмовими документами, які дозволяють швидко доводити до відома громадян нові правові положення.

Ознаками нормативно-правових актів є певна кількість їх властивостей, що роблять їх відмінними від інших з допомогою яких виокремлюють нормативні акти з чималої кількості юридичних актів.

Нормативно-правовому акту належать наступні ознаки (рис.1.2).

Рисунок 1.2 Ознаки нормативно-правового акту

Джерело: розроблене автором на основі [22]

Визначають наступні ознаки нормативно-правового акту:

- є регулятором правотворчої діяльності компетентних суб'єктів;
- мають правила поведінки загального для всіх порядку, мають регулятивно-охоронний вплив;
- реалізується в особливому процесуальному порядку, має визначену документальну форму;
- спрямований на регулювання типових суспільних відносин;
- діє в часі, в просторі, за колом осіб;
- забезпечує системою державних санкцій та гарантій;
- має юридичну силу, яка дозволяє визначати **принципи підпорядкування та ієрархічної побудови системи нормативно-правових актів.**

На основі визначеного, ми можемо зробити підсумок, що одним з основних джерел права є нормативно-правовий акт, який обумовлює його властивості та цілеспрямованим впливом на суспільні відносини.

Основним завданням нормативно-правового акту є збереження правової інформації та оптимальним чином доведення її до громадян. У такому варіанті нормативно-правовий акт є найбільш зручною та довершеною формою права, з допомогою якого держава може здійснювати правове регулювання та реагувати при цьому на потреби суспільства [9].

Розглянемо наступну ознаку нормативно-правового акту, а саме відповідність вимогам юридичної техніки відповідно змісту та форми нормативно-правового акту з вимогами до юридичного документу.

Основні вимоги юридичної техніки до нормативно-правового акта науковці зводять до наступних:

- текстуальне оформлення нормативно-правових актів у максимальній мірі має бути підпорядкованим викладу приписів правових норм;
- текстуальна форма повинна виражати специфіку правового регулювання суспільних відносин;
- відповідність оптимальній формі нормативно-правового акту, який є можливим мінімумом тексту нормативно-правового акту при можливому максимумі;
- текстуальне оформлення має відповідати системному характеру права в цілому;
- текст має бути належним чином оформлено та структуровано;
- текст має відповідати порядку черговості викладу матеріалу та містити відповідні реквізити, що підтверджують автентичність документа;
- текстуальна форма має відповідати вимогам мови та письма юридичних документів.

Класифікація нормативно-правових актів має досить вагоме значення, як в теоретичному так і в практичному значенні, так як

дозволяє з'ясувати правову природу того, або іншого акту, його ознак, призначення. Пропонуємо перейти до класифікації (рис.1.3).

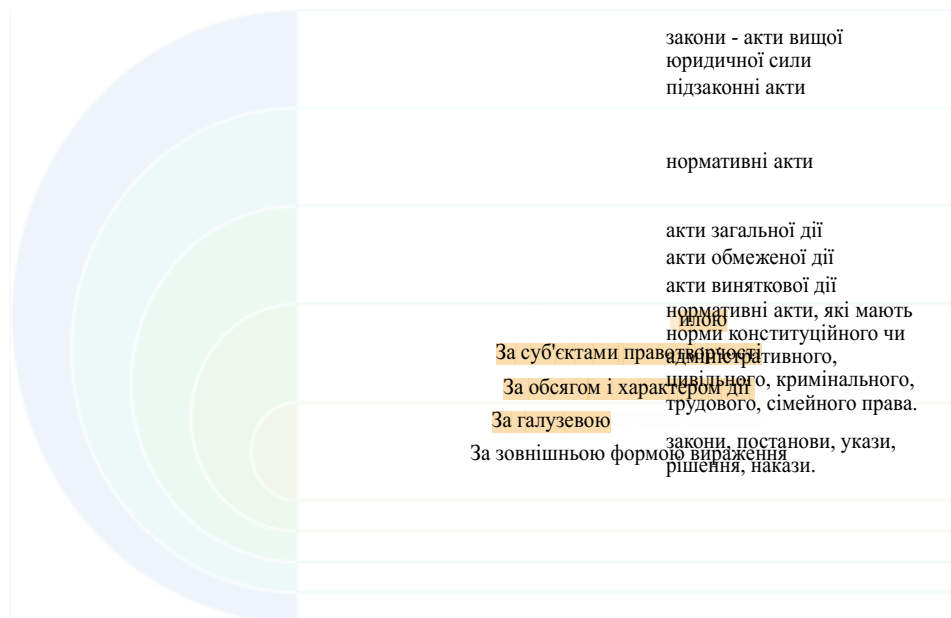

Рисунок 1.3 Класифікація нормативно-правових актів

Джерело: розроблене автором на основі [9]

До найбільш значущої класифікації відносять нормативно-правові акти за юридичною силою. Основні позиції щодо розуміння поняття юридичної сили вказують на те, що юридична сила нормативно-правових актів виражає:

— співвідношення актів між собою, яке залежить від органу, що видав акт, що сприяє вибудовані певної ієрархії нормативно-правових актів, зі створенням певного порядку та є підставою яка узгоджує нормативно-правові акти;

— обов'язковість акту та його пріоритетність;

— здатність акту діяти, регулювати, впливати на суспільні відносини.

Отже, юридична сила нормативно-правового акту – це специфічна його властивість мати чітко позначене місце в системі правових актів і

залежати за формальною обов'язковістю від рівня та обсягу повноважень органу, який видає (приймає) цей акт, тобто від того, хто є суб'єктом нормотворчості.

Згідно юридичної сили нормативно-правові акти поділяються на наступні акти (1.4).

Рисунок 1.4 Нормативно-правові акти за юридичною силою

Джерело: розроблене автором на основі [10]

В Україні прийняття законів є компетенцією Верховної Ради. Народ України здійснює законодавчі повноваження через всеукраїнський референдум. Закон, прийнятий на референдумі, має вищу юридичну силу та не потребує будь-якого затвердження. Закони регулюють найбільш соціально значущі, типові, сталі суспільні відносини.

Закони відповідають певним вимогам:

- логічна послідовність викладу;
- визначеність правового регулювання, яке потребує чіткості положень та запобіганню правил;
- відсутність суперечностей у законі;
- одноманітність та послідовність використання технічних прийомів правотворчості.

Висновок до розділу 1

Нормативно-правові акти є одним із основних інструментів правового регулювання в суспільстві. Вони встановлюють права та обов'язки людей, регламентують їх поведінку та взаємини в різних сферах життя. Важливо розуміти поняття, ознаки та види нормативно-правових актів.

Нормативно-правові акти - це письмові документи, прийняті компетентними органами влади, які містять норми права.

Нормативно – правові акти мають юридичну силу та обов'язковість для визначеної групи осіб чи для всього суспільства. Вони повинні бути опубліковані та доступні для ознайомлення громадськості.

До видів нормативно-правових актів відносять: Конституцію України, закони, постанови та розпорядження, розпорядження президента, місцеві нормативно-правові акти.

Розрізняють також нормативно-правові акти за їх характером правового регулювання, наприклад, це може бути цивільне законодавство, кримінальне законодавство, адміністративне законодавство тощо.

РОЗДІЛ 2 ДІЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ У ЧАСІ. ЗВОРОТНА СИЛА ЗАКОНУ

Питання дії нормативно-правового акту в часі досить тривалий час була «білою плямою в юридичній науці», вона наразі є актуальною, так як акти тлумачення застосовуються до взаємовідносин, які мають місце в період від їх введення до втрати ними чинності.

Ми вважаємо, що акт тлумачення доповнює собою певні елементи правової норми, частіше всього диспозицію та гіпотезу.

Отже, з наявністю акту офіційного нормативного тлумачення, акт, який підлягає тлумаченню може діяти враховуючи доповнення та уточнення, котрі були внесені актом тлумачення. Тобто, дія акту тлумачення у часі характеризує собою регулювання відносин у суспільстві нормативними актами, які тлумачаться враховуючи конкретизуючи положення відповідного акту тлумачення протягом певного проміжку часу.

Таким чином, за наявності акта офіційного нормативного тлумачення, акт, що підлягає тлумаченню діє з урахуванням тих доповнень і уточнень, які внесені актом тлумачення.

Дію нормативно-правових актів у часі розглядали такі вчені: А. Алексєєв, М. Вопленко, Ю. Власов, О. Головко, І. Погрібний, М. Рабінович, О. Скакун, М. Цвік [22].

Питання проблеми дії нормативно-правового акту в часі виникають через те, що вони суперечать правозастосовній практиці, яка вже сформована, так як, досить часто після набрання чинності того чи іншого акту правозастосовна практика є недієвою.

З цього питання в юридичній літературі точаться гострі дискусії. Зокрема, відомі випадки, коли акти тлумачення суперечать змісту самого нормативного акта, на роз'яснення якого вони спрямовані.

Ми вважаємо, що акти офіційного тлумачення мають бути інтерпретаційного характеру, не створюючи нових норм права.

Дія нормативно-правового акту є обов'язковою для виконання громадянами, за певних обставин, протягом тривалого часу, на певній території, відносно конкретного кола осіб, організацій, які наділені певними характеристиками [3].

Пропонуємо перейти до меж дії нормативно-правового акту, тлумачення яких визначається певними критеріями (рис. 2.1).

Рисунок 2.1 Межі дії нормативно-правового акту

Джерело: розроблено автором

Формування часової теорії актів відносять до періоду існування Римської імперії, де першою згадкою є згадка про дію правового акту в промовах Марка Цицерона: «*Lex prospicit, non respicit* (закон дивиться вперед, а не назад)» [17].

Проте, відповідність з існуючими тоді поглядами на право, як на новий процес, закон тоді не підлягав застосуванню до завершених справ, проте міг застосовуватись до всіх справ, які знаходяться у провадженні, незалежно від часу виникнення відносин, які вирішуються.

Часова дія нормативно-правового акту у кожній країні визначається певним порядком, щодо набрання чинності акту тлумачення на момент припинення юридичної сили.

Дія акту починається з моменту набрання ним чинності, його календарної дати, з якої всі суб'єкти права (органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи, інші фізичні і юридичні особи тощо) повинні керуватись ним, виконувати і додержуватись його приписів.

Інформація з приводу термінів та порядку набрання чинності нормативно-правових актів встановлюється в законодавстві кожної країни, в Україні дані правила сформульовані у ч. 2 і Ст. 3 КУ, відповідно якої правові акти та закони мають бути доведеними до відома громадян у порядку, який встановлений цим законом [1].

Порядок набрання чинності нормативно-правового документа, згідно КУ, викладено в загальних рисах, в ній є пряма вказівка на важливість прийняття спеціального закону, проте наразі його не існує.

Відповідно питання врегулювання нормативно-правових актів в нашій країні діє Указ Президента «Про порядок офіційного обнародування нормативно-правових актів та набрання ними чинності», «Про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади» [19].

Термін «введення в дію» визначає фінальну стадію законодавчого процесу, який включає визначення певного порядку та умов набрання чинності акту, порядку та умов застосування закону в цілому або окремих положень.

Досить важливою запорукою та складовою для успішного процесу творення держави є впорядкування суспільних відносин з допомогою правових засобів та права. Процес забезпечення правового регулювання в нашій країні досить тісно пов'язується з вірним застосуванням та досить чітким визначенням меж дії нормативно-правових актів у часі. Україна, яка прагне визнання для себе як країни правової, демократичної намагається виробити чіткі механізми у дії нормативно-правових актів у часі [8].

Нормативно-правовий акт є уособленням цілей, котрі ставить перед собою законодавець, який втілює в життя ту чи іншу норму права. Чинність нормативно-правового акту без дії не може зумовлювати виникнення, припинення чи зміну прав та свобод суб'єктів взаємовідносин. Час у праці є природнім фактором, з ним по'язані правові наслідки, такі як:

- **ВИНИКНЕННЯ;**
- **ЗМІНА;**
- **припинення правовідносин.**

Право ж не може існувати поза часом, воно не може ігнорувати реальність часу, фактор часу, що закладений як механізм запуску в дію нормативно-правових актів.

Отже, час є об'єктом правового регулювання, над яким право встановлює владу, а держава його використовує у своїх інтересах.

Часові параметри дії нормативно-правових актів викликають доволі велику кількість дискусій. Закон діє, як і будь – яка об'єктивна реальність, в часі та просторі. Часовий вимір правового середовища є найважливішою конституцією права, де час невблаганно панує та водночас регламентує людські взаємовідносини.

Дія норми права виражає загальну сутність права, існування права проявляється в його дії, дія у часі розпочинається ще до появи законодавчо закріпленої волі держави, так як право спонукає до дії законодавчий орган та вимагає його закріплення у нормативно-правовому акті.

Дія нормативно-правового акту у часі є найскладнішою складових правової реальності, котра перебуває у тісному взаємозв'язку з дією права (рис.2.2).

Рисунок 2.2 Складові дії нормативно-правового акту в дії

Джерело: розроблено автором на основі [3]

Опираючись на Міжнародний пакт 1966 року, Ст. 58 КУ закріплює: «Нормативно-правові акти, Закони України не мають зворотної дії в часі, окрім випадків, коли вони пом'якшують чи скасовують відповідальність особи. Жоден не може відповідати за вчинки, котрі на момент їх вчинення не були визначені як правопорушення». Закони втрачають дію в наступних випадках (рис. 2.3).

після закінчення терміну, на який вони були ухвалені

у разі зміни обставин, на які вони були розраховані

у разі фактичного скасування

у разі прямого скасування

Рисунок 2.3 Випадки припинення дії законів

Джерело: розроблено на основі []

Зворотна дія нормативно-правового акту у часі є дією нового нормативно-правового акту відносно та на факти, котрі мали місце до набуття ним чинності.

Закон, котрий має зворотну силу відноситься до законів, які заднім числом змінюють юридичні наслідки або статуси дій, які були вчинені, або ж стосунки що існували напередодні прийняття закону.

Закон може мати зворотну силу та не бути технічно ретроактивним, тобто, за одним з підходів відносно зворотної дії в часі, певні правові системи можуть діяти за правилом, що коли закон анулює попередній закон, анульоване законодавство не може більше застосовуватись до ситуації, яких раніше застосовувалась.

Існують держави загального права, які не допускають зворотної дії у кримінальному законодавстві, хоча прецедент може поширюватись на події, які відбулись до судового рішення. Ретроактивне законодавство заборонено Конституцією Сполучених Штатів у статті 1, секція 9, пункт 3. У деяких країнах, які слідуєть Вестмінстерській системі управління, як-от Велика Британія, ретроактивні закони є технічно можливими, тому що доктрина

верховенства парламенту дозволяє Парламенту приймати будь-який закон, що він хоче. У державах, де існують Білль про права чи письмова конституція, ретроактивне законодавство може бути заборонене.

Висновок до розділу 2

Нормативно-правовий акт набуває чинності з моменту його опублікування або визначеного в ньому моменту введення в дію.

Зазвичай нормативно-правові акти мають застосовуватися до ситуацій, що виникають після їхнього набуття чинності.

Законодавець може передбачити зворотну силу, коли нормативно-правовий акт застосовується і до ситуацій, що виникли до його прийняття.

Якщо закон містить положення про свою зворотну силу, то він може застосовуватися до певного часу назад.

Закон може передбачити обмежену зворотну силу лише для певних аспектів чи видів правовідносин.

Деякі закони можуть надавати можливість суб'єктам правовідносин вимагати застосування закону до їхніх відносин, що виникли до набрання чинності законом. В окремих випадках можуть бути встановлені винятки, коли закон має зворотну силу, наприклад, якщо це пов'язано зі змінами в області кримінального чи адміністративного права. Зворотна сила закону може викликати певні правові та практичні питання, тому вона зазвичай регулюється уважно та враховує особливості конкретного правового порядку.

РОЗДІЛ 3 ЧИННІСТЬ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ У ПРОСТОРИ ТА КОЛО СУБ'ЄКТІВ

Дія нормативно-правового акту в просторі характеризується здатністю акту створювати юридичні наслідки відповідно певних територій [5].

В енциклопедичних виданнях поняття «правовий простір» визначається сукупністю суспільних відносин, які урегульовані правом у певних просторових та темпоральних вимірах. Дане поняття може вживатись, як у вузькому (інструментальне) так і в широкому (сутнісне) сенсі.

Простором дії нормативно-правового акту є територіальна сфера дії, складова частина правового простору держави. Рішення нормотворчих і правозастосовних органів, акти правової активності правореалізуючих суб'єктів, щоб отримати юридичне забарвлення, мають бути локалізовані в просторі.

Згідно В. Червонюк, просторовий аспект дії нормативно-правового акту є досить важливим для матеріального та процесуального права, з яким пов'язано поняття територіальної юрисдикції, персоніфікації, визначення межі правової поведінки суб'єктів правовідносин [7].

Отже, нормативно-правові акти можуть діяти у просторі згідно трьох основних принципів (рис. 3.1).

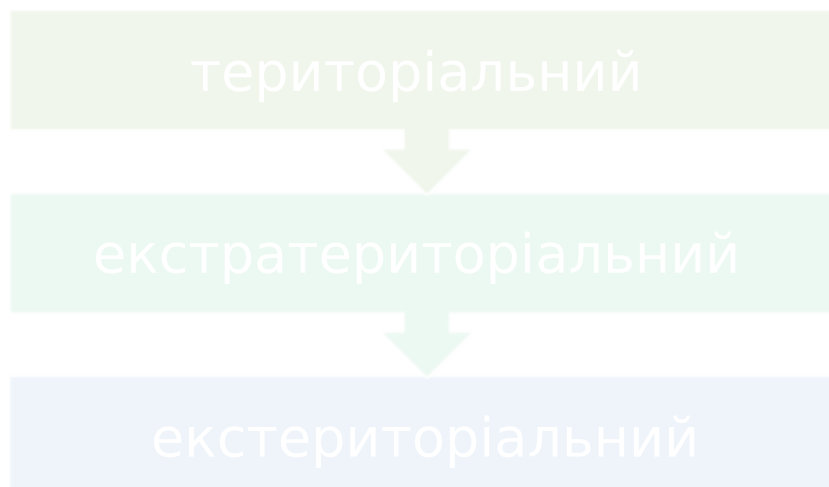

Рисунок 3.1. Територіальні принципи нормативно-правових актів

Джерело: розроблено автором на основі [7]

Згідно територіального принципу, то у Законі України «Про правотворчу діяльність» зазначено, що дія нормативно-правового акту в просторі, в залежності від правового статусу та його змісту може поширюватись на всю територію України, частину, адміністративно-територіальну одиницю.

Саме поняття «території держави» є легалізоване у Законі України «Про державний кордон», що прийняв чинність 04 листопада 1991 р., в якому зафіксовано те, що державним кордоном України є лінія та вертикальна поверхня, котра проходить цією лінією, які визначають межі території України – суші, вод, надр, повітряного простору [7].

На території держави нормативно-правові акти поширюються на всю країну. Під територією держави розуміється її складові частини (рис.3.2).

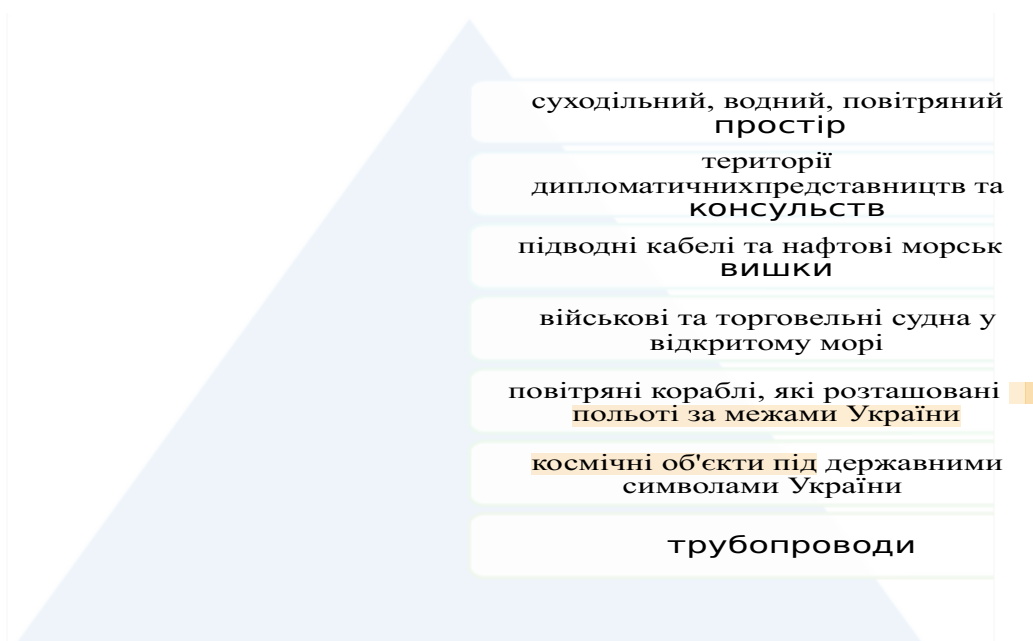

Рисунок 3.2 Позичі на які поширюється територіальний принцип

Джерело: розроблено автором

Екстратериторіальний принцип характеризується власним поширенням нормативно-правового акту поза межами держави. Екстратериторіальну дію мають нормативні акти, які регулюють приватноправові відносини за участю іноземного елемента (тобто відносини, в котрих хоча б один з учасників є громадянином України, який проживає за межами України, іноземцем, особою без громадянства або іноземною юридичною особою або об'єкт правовідносин перебуває на території іноземної держави).

Екстратериторіальна дія нормативно-правових актів публічного права можлива на наступних територіях з [9]:

- міжнародним режимом;
- змішаним правовим режимом;
- інших держав.

Екстратериторіальна дія відома, як право екстериторіальності держав, тобто її порядок, відповідно якого фізичні особи чи установи, які розміщені на

території іншої держави, розглядаються такими, які перебувають на власній національній території та є підвладними юрисдикції та законам власної держави.

Правом екстериторіальності можуть користуватись літаки, військові кораблі, які з дозволу держави перетинають її кордон.

Право екстериторіальності використовується для того щоб обслуговувати дипломатичні імунітети та привілеї, котрими наділені дипломатичні родини. Є велика кількість прикладів, коли державні діячі, котрі переслідувались законом своєї країни, перебували в посольствах та місіях інших країн, використовуючи право екстериторіальності (правилом недоторканості). На сьогодні право екстериторіальності такої функції не має, так як це може призвести до розширеності пояснення дипломатичних привілеїв.

Таким чином, нормативно-правові акти можуть поширювати свою дію на певних територіях. Характеризуючи дію нормативно-правового акту згідно просторового принципу ми з'ясували специфіку територіальної цінності нормативно-правового акту та врахували все це для подальших досліджень.

Просторові межі дії нормативноправових актів повинні мати чітке й однозначне закріплення в законодавчих актах, що сприятиме ефективній дії нормативно-правових актів, реалізації ними свого функціонального призначення.

На порядок дії нормативно-правового акту згідно кола осіб поширюється загальне правило, а саме: закон діє відносно усіх осіб, котрі перебувають на певній території його дії та є при цьому суб'єктами відносин, на які він розрахований.

Дипломатичні імунітети та привілеї утворюють єдиний та загальновизнаний статус у міжнародному спілкуванні статут дипломатичних агентів, норм та принципів які кодифіковані [16]:

- Віденською конвенцією (1961 р.);

— Указом Президента України «Положення про дипломатичні представництва та консульські установи іноземних держав в Україні» 10 червня 1993 р..

Пропонуємо розглянути перелік осіб (рис.3.3).

Рисунок 3.3 Перелік осіб

Джерело: розроблено автором

Види законів у дії за колом осіб [20]:

1. Загальні, ті що розраховані на все населення країни, до яких належать: кримінальні закони, які поширюються незалежно від місця їх перебування.

2. Спеціальні, ті які розраховані на певне коло осіб. Певні закони поширюються на всіх суб'єктів, інші тільки на певну категорію осіб.

Іноземні громадяни і особи без громадянства порівняні в правах і обов'язках із громадянами держави за деякими винятками, їм не надаються окремі права і на них не покладаються певні обов'язки: обирати і бути обраними до державних органів країни, бути судьями, перебувати на службі в збройних

силах (див. ст. 24 Закону України від 1 лютого 1994 р. «Про правовий статус іноземців» та ін.).

3. Виняткові, закони які роблять винятки із загальних та спеціальних.

Глави урядів та держав, співробітники консульських та дипломатичних представництв, іноземні громадяни, які знаходяться не на власній території є наділеними імунітетом – дипломатичним, консульським та ін. Такі можуть користуватись особистою недоторканністю, можуть звільнитись від юрисдикції держави перебування згідно питань, що пов'язані з їх службовою діяльністю.

Дещо меншим є обсяг консульських імунітетів і привілеїв. Імунітетом користуються також службовці міжнародних організацій на підставі статутів цих організацій або спеціальних угод.

Дія за колом осіб є здатністю акту створювати юридичні наслідки для суб'єктів права. Даний параметр дії нормативно-правових актів визначаються опираючись на принципи персональної та територіальної юрисдикції, пропонуємо їх розглянути (рис.3.4).

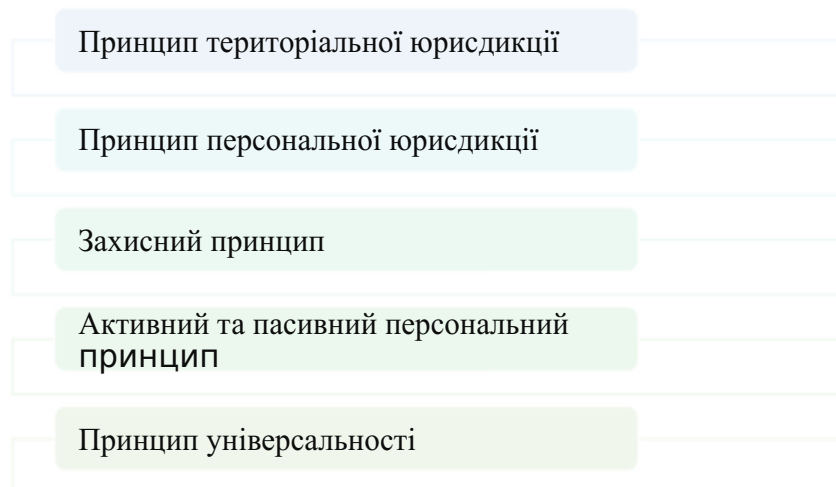

Рисунок 3.4 Принципи дії нормативно-правового акту за колом осіб

Джерело: розроблено автором на основі [21]

Обмежене коло адресатів мають також відомчі нормативно-правові акти: їх дія поширюється лише на співробітників цього відомства, а також на

підприємства, установи та організації, що входять до сфери управління органу, який видав нормативно-правовий акт.

Висновок до розділу 3

Нормативно-правові акти мають визначену територіальну область застосування. Це може бути весь державний простір чи його окремі частини.

Деякі нормативно-правові акти можуть мати міжнародну чинність та застосовуватися за межами держави, яка їх прийняла. Це може бути визначено міжнародними договорами чи іншими міжнародними зобов'язаннями.

Нормативно-правові акти можуть встановлювати права та обов'язки для конкретних осіб, груп осіб чи всього населення.

Деякі акти можуть стосуватися лише певних галузей діяльності чи сфер життя, регулювати відносини у конкретній сфері.

Нормативно-правові акти можуть мати обмежений термін дії або бути пов'язані з певними обставинами (наприклад, надзвичайний стан чи воєнний час).

Деякі акти можуть мати загальну чинність і застосовуватися до всіх суб'єктів права, тоді як інші можуть бути спрямовані лише на конкретні категорії суб'єктів.

Важливо враховувати, що правила чинності та застосування нормативно-правових актів можуть визначатися самими актами, а також іншими нормативно-правовими актами вищого рівня.

ВИСНОВОК

Опираючись на наведені положень, ми можемо здійснити висновок, що система нормативно-правових актів є ієрархізованою та диференційованою, а в її основу лягають підзаконні акти та закони.

Система нормативно-правових актів є цілісною та впорядкованою сукупністю груп нормативно-правових актів, котрі розподілені в залежності від певних критеріїв.

Поняття нормативно-правовий акт є предметом дослідження представників загальнотеоретичної юриспруденції, теорії держави та права, представників галузевого законодавства.

Поняття «нормативно-правовий акт» є базовим поняттям у правовій системі, яке пов'язане з його функціональною роллю, як джерела правових норм. Процес регулювання відносин у суспільстві, ефективне вирішення проблемних ситуацій, все це забезпечується нормативно-правовим актом.

Систему нормативно-правових актів України можна ієрархізувати так:

1. Закони України.
 2. Конституція України.
 3. Постанови та Розпорядження КМУ.
 4. Накази Міністерств.
 5. Накази центральних органів виконавчої влади.
 6. Розпорядження голів місцевих державних адміністрацій
- нормативно-правового змісту.

Визначено, що тлумачення правових норм - це інтелектуальна та вольова діяльність інтерпретатора, що здійснюється на основі принципів та з використанням методів тлумачення. Результатом тлумачення права є ідеальне відображення норм у свідомості суб'єктів тлумачення.

Нами зясовані характерні особливості дії нормативно-правових актів, і дійшли до висновку, що вони мають публічно-правову позицію відносно

сприйняття справжнього змісту норми права, зобов'язуючи учасників суспільно-правових відносин розуміти правові норми, котрі тлумачаться.

Нормативно-правові акти лишаються актуальними протягом всього періоду існування правової системи, так як розвиток відносин знаходиться у постійному розвитку і тільки чіткість формулювань буде сприяти ефективності даних актів.

Існують випадки за яких нормативно-правові акти є дійсними та поширюються на певні території, це принципи:

1. Дія в часі.
2. Дія в просторі.
3. Дія за колом осіб.

Дія за часом здійснюється відповідно загального правила дії нормативно-правового акту, але питання зворотної сили має бути врегульоване на законодавчому рівні.

Нами також з'ясовано, що дія нормативно-правових актів у просторі залежить від положень, які знаходяться у Конституції України, та перш за все, про межі території держави. Завдяки цьому є зрозумілим напрямок дій того або іншого нормативно-правового акту відносно дії на певному проміжку території.

Гнучкість вітчизняного законодавства дозволяє нам врегулювати питання екстратериторіальної дії як нормативно-правового акту, завдяки чому наша країна має досить розвинуті економічні міжнародні відносини.

Визначено, що на порядок дії нормативно-правових актів за колом осіб відбувається поширення загального правила дії нормативно-правового акту, тобто юридична сила діє до всіх осіб, що є при цьому учасниками суспільно-правових відносин, на певній території, де передбачається вплив того або іншого нормативно-правового акту. Виключення становлять іноземні особи та організації з імунітетом від юрисдикції чинного перебування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрусів Л. Теоретико-правові засади системи нормативно-правових актів. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 4. С. 128-131.
2. Артеменко І. А. Поняття адміністративного акту органів виконавчої влади. *Право і безпека*. 2012. № 4. С. 36–40.
3. Борбунюк О. О. Щодо визначення нормативно-правового акта. *Проблеми законності: зб. наук. пр.* 2014. Вип. 125. С. 160–168.
4. Буряк Я. Я. Нормативно-правові акти місцевих державних адміністрацій в ієрархії підзаконних нормативно-правових актів. *Актуальні питання публічного та приватного права: наук. журн.* 2013. № 1. С. 8–12.
5. Гетьман Є. А. Види підзаконних нормативно-правових актів органів виконавчої влади. *Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. Серія право*. Вип. 23. Ч. II. Т. 1. С. 12–15.
6. Гетьман Є. Підзаконний нормативно-правовий акт: поняття, ознаки, функції, види. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2014. №2. С. 92-100. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vapny_2014_2_11
7. Горбунова Л.М. Підзаконні нормативно-правові акти: організаційно-правові питання забезпечення законності: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07; Київ. нац. екон. ун-т. К., 2005. 21 с.
8. Загальна теорія держави й права : [підручник] / М.В. Цвік, О.В.Петришин, Л.В. Авраменко та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М.В.Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О.В.Петришина. Х. : Право, 2009. 584 с.
9. Калиновська Т. О. Нормативно-правові акти місцевих рад як органів місцевого самоврядування в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук:12.00.02 «Конституційне право; муніципальне право». К., 2011. 20 с.

10. Калиновська Т. О. Поняття нормативно-правових актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування, їх юридична природа та ознаки. *Часопис Київського університету права*. 2009. № 4. С. 168–175.
11. Кельман М.С. Загальна теорія держави й права : [підручник] / М.С.Кельман, О.Г. Мурашин. К. : Кондор, 2006. 478 с.
12. Ковальська В. В. Поняття, ознаки та значення нормативно-правового акту МВС України. *Форум права*. 2008. № 2. С. 237–242.
13. Конституція України від 28 червня 1996 року. Документ 254к/96-ВР. Редакція від 01.01.2020 року, підстава - 27-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
14. Косович В. До визначення поняття «нормативно-правовий акт»: практична необхідність і теоретична можливість уточнення. *Право України*. 2012. № 9. С. 274–280.
15. Кравчук М. В. Теорія держави і права (опорні конспекти): навчальний посібник для студ. вищ, навч. закл. 3-є вид., змін. й доп. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 524 с.
16. Легін Л. М. Нормативно-правовий акт: поняття та система ознак. *Право і суспільство*. 2016. № 2. С. 21–26. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2016_2_6
17. Луць Л.А. Загальна теорія держави і права. К.: Атіка, 2007. 412 с.
18. Наумова К. Нормативно-правові акти місцевого самоврядування: поняття та види. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер.: Право*. 2014. Вип. 26. С. 63–66.
19. Про нормативно-правові акти. Проект Закону України від 1.12.2010 р. №7409. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=39123
20. Рабінович П. Основи загальної теорії правата держави : [навч. посіб.] Львів:Край, 2007. 192 с.
21. Романов Я.В. Підзаконні акти в системі законодавства. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. Вип. 3. Т. 1. С. 57–61.

22. Скакун О. Ф. Теорія держави і права: підруч.; пер. з рос. Х. : Консум, 2001. 656 с.

23. Шуліпа М. Ю. Дія локальних нормативно-правових актів, що містять норми трудового права. *Актуальні проблеми держави і права: зб. наук.пр.* 2011. Вип. 57. С. 305–310.

Схожість

Джерела з Інтернету

1000

1	https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/11434/1/%d0%91%d0%91%d0%9b_%d0%9f%d0%9e%d0%9a%d0%90%d0%90	35 джерел	3.15%
2	https://dut.edu.ua/firefox/l_628_31848126.pdf	32 джерела	2.86%
3	https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/6050/1/%d0%91%d0%91%d0%9b_%d0%9f%d0%9e%d0%9a%d0%90%d0%90	2 джерела	2.82%
4	https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/4400/1/%d0%a2%d0%9f%d0%9f%d0%97_%d0%bf%d0%be%d0%ba%d0%90	12 джерел	2.82%
5	https://revolution.allbest.ru/law/00943209_0.html	13 джерел	2.54%
6	https://golos.kyivcity.gov.ua/news/5100.html	30 джерел	2.39%
7	http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/bitstream/123456789/17786/1/%d0%9f%d1%80%d0%b0%d0%b2%d0%be%d0%b7%d0%90	32 джерела	2.23%
8	http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/bitstream/123456789/17577/1/dysert_andrusiv_lm.pdf	2 джерела	2.2%
9	http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3561/1/%d0%9b%d0%b5%d0%bf%d1%96%d1%88%20%d0%90%d0%90	19 джерел	2.08%
10	https://www.bibliofond.ru/view.aspx?id=722980	2 джерела	1.92%
11	http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2976/1/pavlovych-seneta_lepish_.pdf		1.79%
12	https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/47488/1/%d0%9c%d0%b5%d1%82%d0%be%d0%b4%d0%b8%d1%87	13 джерел	1.77%
13	http://scc.knu.ua/upload/iblock/f5a/dis_Mohilevskiy%20L.%20V..pdf	10 джерел	1.69%
14	https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/nmm/2020/kzpd/z/zp7.pdf	5 джерел	1.65%
15	http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/4/4_2017.pdf	14 джерел	1.57%
16	https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/11013/1/%d0%bc%d0%b0%d0%ba%d0%b5%d1%82_%20%d0%9c%d0%b5	35 джерел	1.57%
17	https://www.cuspu.edu.ua/images/autoreferats/2020/m11/Diser_Chorna.pdf	12 джерел	1.53%
18	https://mdu.in.ua/Nauch/Konf/2022/zbirnik_materialiv_konferenciji_23.06.2022.pdf	12 джерел	1.44%
19	http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/11386/Teoretychni%20zasady%20pryvatno%20pravo	16 джерел	1.42%
20	http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/7829/1/1%20d1%82%d0%be%d0%bc_%d0%a1%d1%82%d1%82	21 джерело	1.42%

43	https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2023/03/monografiya_compressed.pdf	1.01%
44	https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2020/12/No.48-1.pdf	0.99%
45	4 джерела	0.97%
46	0.97%	0.97%
47	2 джерела	0.97%
48	0.97%	0.97%
49	5 джерел	0.97%
50	7 джерел	0.97%
51	19 джерел	0.93%
52	7 джерел	0.93%
53	2 джерела	0.93%
54	0.91%	0.91%
55	0.91%	0.91%
56	2 джерела	0.91%
57	0.91%	0.91%
58	3 джерела	0.89%
59	2 джерела	0.87%
60	2 джерела	0.85%
61	0.85%	0.85%
62	0.85%	0.85%
63	0.84%	0.84%
64	0.84%	0.84%

87	http://scc.knu.ua/upload/iblock/7f0/dis_Parinov%20A.B._new1.pdf		0.66%
88	https://library.naiu.kiev.ua/files/publikacij_pracivnikiv/tishenko_yulia/Journal_NZ_6-2011.pdf	2 джерела	0.64%
89	http://docplayer.net/48089612-Aktualni-pitannya-publichnogo-ta-privatnogo-prava.html	17 джерел	0.64%
90	http://sipl.com.ua/wp-content/uploads/2017/10/Diss-Boldin-red-%D0%B7-%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B0%D0%BC%D0%B...		0.64%
91	https://subj.ukr-lit.com/teoriya-prava-i-derzhavi-skakun-o-f-2-yuridichna-sila-normativno-pravovix-aktiv-%d1%97x-vidi		0.6%
92	http://confuf.wunu.edu.ua/index.php/confuf/issue/download/5/8	4 джерела	0.6%
93	http://perspectives.pp.ua/index.php/np/issue/download/4/41		0.6%
94	https://www.cuspu.edu.ua/images/autoreferats/2020/m05/diser_Vstavska.pdf		0.58%
95	http://nauka.nlu.edu.ua/download/diss/Kalabuhova/d_Kalabuhova.pdf	4 джерела	0.58%
96	https://uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/33609		0.58%
97	http://nm2.univd.edu.ua/download/107053		0.56%
98	https://rep.dnuvs.ukr.education/server/api/core/bitstreams/09fecf45-1793-4aae-a80c-4c8d40f9f891/content		0.56%
99	http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/55974/2/disertaciyna-robota-na-zdobuttya-naukovogo-stupenya-kandidata-yuridichnik		0.54%
100	https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/44379/2/%d0%91%d1%96%d0%bb%d0%b0.pdf		0.54%
101	https://ep3.nuwm.edu.ua/28379/1/Diss_Yakovchuk.pdf		0.52%
102	http://dspace.cuspu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3847/1/%d0%9d%d0%b0%d1%83%d0%ba%d0%be%d0%b2%d1%96%...		0.52%
103	https://rep.dnuvs.ukr.education/server/api/core/bitstreams/851bb51a-4cd4-4737-a2b1-91b99b0ec7fb/content		0.52%
104	http://ir.nusta.edu.ua/bitstream/123456789/5154/1/4740_IR.pdf	2 джерела	0.51%
105	http://www.blackseafoundationoflaw.org.ua/zhurnaly/april_2014.pdf		0.51%
106	https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/lectures/1117/18.1.pdf	2 джерела	0.51%
107	http://confuf.wunu.edu.ua/index.php/confuf/article/download/104/108/100	3 джерела	0.51%
108	http://www.investplan.com.ua/pdf/5_2021.pdf		0.51%

109	https://core.ac.uk/download/pdf/324212287.pdf	2 джерела	0.51%
110	https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/16397/1/Pr_zak145.pdf	4 джерела	0.51%
111	http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/1273/1/ryabchenko_dis.pdf		0.51%
112	http://dspace.oduvs.edu.ua/bitstream/123456789/1477/1/Disertatsiya_Baadzhi_N.A..pdf		0.49%
113	http://visnyk-ppsp.kpi.ua/article/view/193811		0.49%
114	http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5971/1/6176_IR.pdf		0.49%
115	http://legeasiviata.in.ua/archive/2015/7-2/7-2.pdf		0.49%
116	https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/07/07-ook-teoriia-derzhavy-i-prava.pdf	4 джерела	0.47%
117	http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/14956/5/diss-Klimova.pdf		0.47%
118	http://www.geum.ru/next/art-20705.leaf-2.php	3 джерела	0.47%
119	http://scc.knu.ua/upload/iblock/8a4/dis_Didovets_O_M.pdf		0.47%
120	https://superstudent.com.ua/mezhdunarodnoe-gumanitarnoe-pravo/konczepczya-lmyako-silir-u-zovnshnj-polticz-ss	23 джерела	0.45%
121	http://www.lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2018/7_2018/part_1/7-1.pdf		0.45%
122	http://www.yurii.ru/ref10/particle-151865.php	3 джерела	0.43%
123	http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/96/yuryd_ref_zhur_12_1.pdf?isAllowed=y&sequence=1	22 джерела	0.43%
124	http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/10908/1/39.doc		0.43%
125	http://sipl.com.ua/wp-content/uploads/2017/03/%D0%92%D0%B0%D1%81%D0%B8%D0%BB%D1%8C%D1%94%D0%B2_%D0...		0.41%
126	https://infopedia.su/19x11f8.html	11 джерел	0.41%
127	http://www.blackseafoundationoflaw.org.ua/zhurnaly/august_2015.pdf		0.41%
128	https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/80795/1/diss_Sydorenko.pdf		0.39%
129	https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/86398/1/diss_Baidiuk.pdf		0.39%
130	http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/12885/Diss_Manko.pdf		0.37%

153	http://osbb.kiev.ua/postanovleniya-cmu-taxation-accounting/551-state-registration-of-normative-legal-acts?format=pdf	6 джерел	0.35%
154	http://scc.knu.ua/upload/iblock/d19/dis_Vashchenko%20A.M..pdf		0.33%
155	https://rep.dnuvs.ukr.education/server/api/core/bitstreams/4272ca74-e7ff-40d9-b39a-ad901c55f05e/content		0.33%
156	http://www.nvppp.in.ua/vip/2016/1/tom_2/vip1_2_2016.pdf		0.33%
157	http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3557/1/%d0%91%d0%bb%d1%96%d1%85%d0%b0%d1%80%20%d0%92...		0.33%
158	http://www.dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/10023/1/%d0%94%d0%b5%d1%80%d0%b6%d0%b0%d0%b2%d0%b0_%...		0.33%
159	https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/43634/4/%d0%91%d0%b5%d0%b2%d0%b7_%d0%94%d0%b8%d1%81%d0%b5%d1%80...		0.33%
160	https://sipl.com.ua/wp-content/uploads/2024/01/dis.pdf		0.33%
161	https://dspace.nlu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/19948/1/Us_dys.pdf		0.33%
162	http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/7812/Diss_Koshil.PDF?isAllowed=y&sequence=2		0.31%
163	https://academysps.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/Diplomna-robota-magistra-Tebenko-S.Ju..pdf		0.31%
164	http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/bitstream/123456789/23935/1/%d0%94%d0%b8%d1%81%d0%b5%d1%80%d1%82%d0%b0%d...		0.31%
165	https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/652/1/22.pdf	2 джерела	0.31%
166	http://apnl.dnu.in.ua/tom3/tom3.pdf		0.31%
167	http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/17120/1/%d0%9c%d0%be%d0%bd%d0%be%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%84...		0.31%
168	https://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/7431/3/%d0%90%d0%ba%d1%82%d1%83%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%b...		0.31%
169	https://www.bibliofond.ru/view.aspx?id=723001	2 джерела	0.31%
170	https://kneu.edu.ua/get_file/5862/%D0%9F%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97...		0.31%
171	https://www1.lvduvs.edu.ua/uk/karta-dokumentiv/category/84-induction.html?download=2034%3Aprograma-dlya-skladannya...		0.31%
172	https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/5138/1/Getman.pdf		0.31%
173	http://instzak.rada.gov.ua/uploads/documents/31793.pdf		0.31%
174	https://www.gpedia.com/uk/gpedia/%D0%9D%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%...	8 джерел	0.31%

197	https://ep.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/2021/08/ER_2016_4-2-1.pdf	2 джерела	0.16%
198	https://theses.oa.edu.ua/DATA/5557/%D0%9C%D0%B0%D0%B3%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%8C...		0.16%
199	http://nm2.univd.edu.ua/download/115905	2 джерела	0.16%
200	https://www.stud24.ru/sociology/socalzacya-osobistost-ponyattya-socalzac-mehanzmi/374644-1186147-page1.html		0.16%
201	http://for-ua.com/article/179848	2 джерела	0.16%
202	http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/13398/1/%d0%94d0%b8d0%bfd0%bbd0%bed0%bc%20d1	2 джерела	0.16%
203	http://ni.biz.ua/15/15_7/15_75229_diya-normativno-pravovogo-akta-v-prostori-i-za-kolom-osib.html		0.16%